Inbreng verslag van een schriftelijk overleg
Binnen de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brief onderzoek vermogensgrenzen kwijtschelding lokale belastingen (Kamerstuk 24515, nr. 846).

De voorzitter van de commissie,
Kisteman

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Linschoten

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

II Antwoord / reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over het onderzoek vermogensgrenzen kwijtschelding lokale belastingen. Deze leden onderschrijven het belang van het onderzoek en zijn verheugd het resultaat te kunnen lezen. Zij merken op dat een kabinetsreactie nog dit jaar zal verschijnen en zullen hun vragen over de onderzoeksconclusies bewaren tot het kabinetsstandpunt nader is toegelicht. Op dit moment hebben zij desalniettemin enkele vragen over de bredere inzet van de minister rond het kwijtschelden van lokale belastingen.

De leden van de D66-fractie merken op dat het onderzoek ingaat op de hoogte van de vermogensgrenzen, terwijl de toegankelijkheid van de kwijtscheldingsregeling ook wordt bepaald door de inrichting van het aanvraagproces. Kan de minister uiteenzetten welke signalen hij heeft over de moeite die inwoners ervaren bij het vinden en invullen van een aanvraag om kwijtschelding? In hoeverre leiden complexe formulieren en processen tot niet-gebruik? Is bekend hoeverre het aanvraagproces tussen gemeenten verschilt? Indien hier weinig over bekend is, is de minister bereid dit in samenwerking met gemeenten nader te onderzoeken, en daarbij ook te bezien hoe aanvraagprocessen eenvoudiger en uniformer kunnen worden ingevuld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderzoek naar de vermogensgrenzen voor kwijtschelding bij lokale belastingen. Deze leden zijn blij dat dit onderzoeksrapport er na ruim twee jaar ligt en zij zijn van mening dat er nu vervolgstappen moeten worden gezet om het kwijtscheldingsbeleid voor gemeenten en waterschappen beter aan te laten sluiten bij de zorgen en problemen die burgers ervaren.

De leden van de PRO-fractie hebben voortdurende zorgen over mensen die te maken hebben met lage inkomens, schulden en hoge lasten in het dagelijks leven. Voor deze mensen kunnen lokale lasten een extra belemmering zijn om rond te komen. Daarnaast zijn deze leden van mening dat mensen altijd de mogelijkheid moeten hebben om een kleine financiële buffer aan te houden om bijvoorbeeld onvoorziene noodzakelijke kosten te kunnen doen. In dit licht vinden zij het van cruciaal belang dat er heldere en uitlegbare regels zijn, ten aanzien van kwijtschelding en dat gemeenten en waterschappen de ruimte hebben om

verstandig kwijtscheldingsbeleid te voeren. Uit het onderzoek blijkt dat er een verschil zit in de definitie van vermogen tussen de Participatiewet en Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 (URIW 1990). Deze leden snappen dat dit een vergelijking op dit moment lastiger maakt, maar zij begrijpen niet goed waarom dit verschil in stand zou moeten blijven. Het onderzoek geeft hierop geen antwoord. Graag ontvangen zij daarop een reflectie van het kabinet. Deelt het kabinet de mening dat in het kader van het eenvoudiger maken van de regels het logisch zou zijn om het vermogensbegrip wel gelijk te trekken? Zo nee, waarom niet? En hoe legt het kabinet dit uit aan mensen die in een situatie zitten waarin kwijtschelding enorm zou kunnen helpen in hun financiële situatie?

De leden van de PRO-fractie krijgen signalen van gemeenten dat zij graag meer ruimte zouden willen hebben in het kwijtscheldingsbeleid, omdat zij als lokale overheden het beste zicht hebben op de financiële situatie van haar inwoners. De gemeenten ervaren dat de huidige wettelijke bepalingen nu echter als belemmerend om hun (ambtshalve) kwijtscheldingsbeleid te verbeteren. Is het kabinet bereid om hier op korte termijn samen met gemeenten en waterschappen over in gesprek aan te gaan en om met een gezamenlijk voorstel te komen, zodat de medeoverheden meer ruimte krijgen voor het verbeteren van hun kwijtscheldingsbeleid? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PRO-fractie lezen dat uit het onderzoek blijkt dat veel gemeenten en waterschappen best gebruik zouden willen maken van een ruimere kwijtscheldingsregeling als dit wettelijk toegestaan zou worden. Is het kabinet bereid om hieraan tegemoet te komen? Zo nee, waarom niet? Uit het onderzoek blijkt voorts dat de gevolgen van een toename van het aantal mensen dat gebruik zou kunnen maken van een ruimere kwijtscheldingsnorm voor de overige belastingplichtigen beperkt zullen blijven en dat er weinig verandering in de uitvoerings- of incassokosten zal plaatsvinden. Hoe beoordeelt het kabinet deze conclusies in het licht van het feit dat ruimere kwijtscheldingsnormen voor de groep mensen met een kwetsbare financiële positie wel degelijk effect hebben op de middelen die zij hebben om in het dagelijks levensonderhoud te voorzien?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de resultaten van het onderzoek en danken de onderzoekers voor hun werk. Deze leden merken echter op dat in de begeleidende brief van de regering de kabinetsreactie in december is aangekondigd. Zij wachten de kabinetsreactie op het onderzoek af en hebben daarom voor nu geen verdere vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het onderzoek naar de vermogensnormen voor kwijtschelding van lokale belastingen. Deze leden vinden het belangrijk dat mensen met een laag inkomen een bescheiden financiële buffer kunnen aanhouden voor onverwachte uitgaven. Tegelijkertijd moet een eventuele verruiming uitvoerbaar zijn en mogen de financiële gevolgen voor gemeenten, waterschappen en andere belastingbetalers niet uit het oog worden verloren. Zij hebben hierover enkele vragen.

De leden van de BBB-fractie lezen dat het onderzoek stelt dat volledige gelijktrekking met de Participatiewet niet exact mogelijk is door verschillen in het vermogensbegrip. Welke mogelijkheden ziet het kabinet om de regelingen wel beter op elkaar te laten aansluiten? Kan daarbij worden voorkomen dat inwoners met verschillende berekeningen en onduidelijke voorwaarden worden geconfronteerd?

De leden van de BBB-fractie lezen dat de preventieve werking van een financiële buffer een belangrijke aanleiding voor het onderzoek is. Toch wordt de verwachte besparing op schuldhulpverlening mede beoordeeld aan de hand van huishoudens die al problematische schulden hebben. Is daarmee voldoende onderzocht in hoeverre een buffer juist voorkomt dat mensen voor het eerst in financiële problemen komen? Welke aanvullende informatie is nodig om dit effect te beoordelen? Het rekenmodel onderschat volgens de onderzoekers de omvang van de doelgroep. Wat betekent dit voor de betrouwbaarheid van de geraamde extra kwijtschelding en de gevolgen voor lokale belastingtarieven? Kan het kabinet bij haar kabinetsreactie inzicht geven in de onzekerheidsmarges?

Ook vragen de leden van de BBB-fractie zich af hoe het kabinet wil voorkomen dat een verruiming wordt betaald door huishoudens die zelf nauwelijks rondkomen, maar net buiten de kwijtscheldingsregeling vallen? Welke mogelijkheden voor financiering worden onderzocht en hoe worden gemeenten en waterschappen daarbij betrokken?

Tot slot vragen de leden van de BBB-fractie hoe wordt voorkomen dat verschillen tussen gemeentelijke en waterschapsregelingen leiden tot extra aanvraaglasten of niet-gebruik. Kan de minister daarbij ook ingaan op de gevolgen van de toets op autobezit voor inwoners van landelijke gebieden die voor werk en voorzieningen op een auto zijn aangewezen?

II Antwoord / reactie van de minister